

2005. szeptember 28., szerda

VII. MELLÉKLET

KERESKEDÉS

A. rész – Kereskedési szándék

1. Kereskedési szándékkal tartott pozícióknak/portfólióknak meg kell felelniük a következő követelményeknek:
 - a) a pozícióra/pénzügyi eszközre vagy portfóliókra nézve léteznie kell egy, a felső vezetés által jóváhagyott, világosan dokumentált kereskedési stratégiának, amelynek részét képezi a birtoklási időszak várt hossza;
 - b) a pozíció aktív kezelésére nézve létezniük kell világosan meghatározott szabályzatoknak és eljárásoknak, amelyeknek részét képezik a következők:
 - i. kereskedés keretében felvállalt pozíciók;
 - ii. a pozíciós korlátok megállapításra kerülnek és felügyelik ezek megfelelőségét;
 - iii. a kereskedők a megállapodott korlátokon belül és a megállapodott stratégiával összhangban szabadon vállalhatják/kezelhetik a pozíciót;
 - iv. az intézmény kockázatkezelési eljárásának szerves részét képezi a pozíciók felső vezetésnek való jelentése; és
 - v. a pozíciókat a piaci információs források igénybevételével folyamatosan felügyelik és értékelés készül a pozíció vagy az azt alkotó kockázatok értékesíthetőségéről vagy fedezeti ügyletbe való vonhatóságáról, ideértve különösen az értékelési folyamat piaci paramétereinek minőségét és rendelkezésre állását, a piaci forgalom szintjét valamint a piacon kereskedett pozíciók méretét illető értékelését; és
 - c) létezniük kell világosan meghatározott irányvonalaknak és eljárásoknak annak nyomon követésére, hogy a pozíció összhangban áll-e az intézmény kereskedési stratégiájával, ehhez hozzátartozik a forgalomnak és az intézmény kereskedési könyve értékesítési pozícióinak nyomon követése is.

B. rész – Rendszerek és ellenőrzések

1. A prudens és megbízható értékelési becslések biztosítására az intézmények megfelelő rendszereket és ellenőrzési mechanizmusokat vezetnek be és tartanak fenn.
2. A rendszereknek és ellenőrzési mechanizmusoknak tartalmazniuk kell legalább a következő elemeket:
 - a) dokumentált irányvonalak és eljárások az értékelési folyamatra vonatkozóan. Ide tartoznak az értékelés kialakításában résztvevő különböző területek világosan elhatárolt felelősségi körei, a piaci információk forrásai és azok megfelelőségének felülvizsgálata, a független értékelés gyakorisága, a záró árak időzítése, eljárások az értékelések korrigálására, hóvégi és ad-hoc ellenőrzési eljárások; és
 - b) az értékelési folyamatért felelős részlegre vonatkozóan világos és független (azaz az üzleti területtől független) jelentési útvonalak.

A jelentési útvonal végén belső igazgatósági tagnak kell állnia.

Prudens értékelési módszerek

3. A piaci árakon történő értékelés a pozíciók legalább napi rendszerességű értékelését jelenti könnyen hozzáférhető, semleges forrásból szerzett záró árak alapján. Ilyenek például a tőzsdei árfolyamok, a kereskedési felületeken megjelenő árak vagy különféle független, jó hírnevű kereskedők árjegyzései.
4. A piaci árakon történő értékeléskor az eladási és vételi árak közül a prudensebb értékelést biztosító árat kell használni, kivéve azt az esetet, amikor az intézmény a szóban forgó pénzügyi eszköz vagy áru adott fajtájának terén jelentős piacvezető és képes piaci középárfolyamokon zárni.

2005. szeptember 28., szerda

5. Amennyiben a piaci árakon történő értékelés nem lehetséges, az intézményeknek modell alapú árázással kell értékelniük pozícióikat/portfólióikat a kereskedési könyvi tőkekövetelmény-meghatározás elvégzése előtt. A modell alapú árázás olyan értékelést jelent, amelyet piaci paraméter alapján kell viszonyítani, valószínűségi alapon megbecsülni vagy egyéb módon kiszámítani.
6. A modell alapú árázáskor a következő követelményeket kell teljesíteni:
 - a) a felső vezetésnek ismernie kell a kereskedési könyv azon elemeit, amelyek modell alapú árázás tárgyát képezik, és tisztában kell lennie azzal, hogy ez milyen mértékben okoz bizonytalanságot az üzleti terület kockázatáról/hozamáról történő jelentésben;
 - b) a piaci paramétereket lehetőség szerint ugyanabból a forrásból kell nyerni, mint a piaci árakat, és gyakran kell értékelni a szóban forgó értékelt pozíció piaci paramétereinek megfelelőségét és a modell paramétereit;
 - c) amennyiben lehetséges, olyan értékelési módszertanokat kell alkalmazni, amelyek adott pénzügyi eszközök vagy áruk tekintetében elismert piaci gyakorlatnak minősülnek;
 - d) amennyiben a modellt az intézmény maga fejleszti ki, a modellnek helyes feltételezéseken kell alapulnia, amelyeket a modellfejlesztéstől független, megfelelően képezett harmadik felek értékelték és kritikus szemszögből felülvizsgáltak;
 - e) hivatalos változás-ellenőrzési eljárásoknak kell életben lenniük, valamint meg kell őrizni a modell biztonsági másolatát és azt az értékelések időszakos ellenőrzésére kell használni;
 - f) a kockázatkezelő részlegnek ismernie kell az alkalmazott modellek gyengeségeit és hogy azokat hogyan lehet a legelőnyösebben megjeleníteni az értékelés eredményében; és
 - g) a modellt rendszeres időközönként felül kell vizsgálni a modelleredmények (pl. a feltételezések folyamatos helyénvalóságának értékelése, az eredménykimutatásnak a kockázati tényezők fényében történő elemzése, a tényleges záróárak összehasonlítása a modelleredményekkel) pontosságának meghatározására.

A d) pont alkalmazásának céljából a modellt az üzleti területtől függetlenül kell kifejleszteni vagy jóváhagyni és függetlenül kell tesztelni, amely magában foglalja a matematikai képletek, a feltételezések és a szoftver beillesztését is.

7. Független árfelülvizsgálatot kell végezni a napi rendszerességű piaci árázás vagy modell alapú árázás mellett. Ezen a folyamaton keresztül kell ellenőrizni a piaci árak és modellparaméterek pontosságát és függetlenségét. Míg a mindennapos piaci árázást a kereskedők végezhetik, addig a piaci árak és modellparaméterek felülvizsgálatát egy a kereskedőktől független egységnek kell végeznie, legalább havi rendszerességgel (vagy a piaci/kereskedési tevékenység természetétől függően gyakrabban). Amennyiben nem állnak rendelkezésre független árázási források vagy az árázási források inkább szubjektívek, úgy prudens méréseket – mint pl. értékelési korrekciók – kell végezni.

Értékelési korrekciók vagy tartalékok

8. Az intézmények az értékelési korrekciók/tartalékok figyelembe vételére eljárásokat vezetnek be és tartanak fenn.

Általános sztemderdek

9. Az illetékes hatóságok előírják a következő értékelési korrekciók/tartalékok formális figyelembe vételét: nem realizált kamatnyereség, pozíciózárási költségek, működési kockázatok, lejárat előtti visszaváltás, befektetési és finanszírozási költségek, jövőbeni igazgatási költségek és adott esetben modellkockázat.

A kevésbé likvid tételekre vonatkozó sztemderdek

10. A kevésbé likvid pozíciók piaci eseményekből és intézményspecifikus helyzetekből – pl. koncentrált vagy hosszú ideje tartott pozíciók – egyaránt adódhatnak.

2005. szeptember 28., szerda

11. Az intézmények több tényezőt vesznek figyelembe annak megállapításakor, hogy szükség van-e értékelési tartalékokra a kevésbé likvid tételek vonatkozásában. E tényezők közé tartoznak a következők: a pozíció/kockázatok pozícióon belüli fedezéséhez szükséges idő, az eladási és vételi árajánlat különbségek volatilitása és átlaga, a piaci árjegyzések rendelkezésre állása (a piacvezetők száma és kiléte), a kereskedési mennyiségek volatilitása és átlaga, a piaci koncentráció, a pozíciók öregedése, a modell alapú számítás alapulvételének mértéke, és egyéb modell-kockázatok hatása.
12. Harmadik fél által végzett értékelések vagy a modell alapú árazás használatakor az intézmények fontolóra veszik, hogy alkalmaznak-e értékelési korrekciót. Ezen felül az intézmények fontolóra veszik, hogy szükséges-e tartalékokat képezni a kevésbé likvid pozíciókra és folyamatosan felülvizsgálják azok állandó megfelelőségét.
13. Amennyiben az értékelési korrekciók/tartalékok a folyó pénzügyi évben jelentős veszteségekhez vezetnek, úgy ezeket le kell vonni az intézmény – a 2006/.../EK irányelv 57. cikkének k) pontja szerinti – eredeti szavatoló tőkéjéből.
14. Az értékelési korrekciókból/tartalékokból adódó egyéb nyereségeket/veszteségeket a 13. cikk 2. pontjának b) alpontjában említett „nettó kereskedési könyvbeli nyereség” számításába kell foglalni, és azokat hozzá kell adni, illetve le kell vonni a további szavatoló tőkéből, amely e rendelkezések szerint a piaci kockázati követelmények fedezésére jogosult.
15. Az intézményre nézve kötelező elszámolási rendszerrel számítottakat meghaladó értékelési kiigazításokat/tartalékokat, amennyiben ezek jelentős veszteséget eredményeznek, a 13. pont szerint, illetve minden más esetben a 14. pont szerint kell kezelni.

C. rész – Belső fedezeti ügyletek

1. A belső fedezeti ügylet olyan pozíció, amely jelentős mértékben vagy teljesen ellentételezi a nem-kereskedési könyvi pozíció kockázati komponensét vagy pozíciók egész sorát. A belső fedezeti ügyletekből eredő pozíciók elismerhetők a kereskedési könyvi tőkekövetelmény meghatározását illetően, feltéve, hogy azokat kereskedési szándékkal tartják és hogy teljesülnek az A. és B. részben a kereskedési szándékokra és a prudens értékelésre vonatkozóan megállapított általános kritériumok. Figyelembe kell venni különösen a következőket:
 - a) a belső fedezeti ügyleteknek alapvetően nem arra kell irányulniuk, hogy elkerüljék vagy csökkentsék a tőkekövetelményeket;
 - b) a belső fedezeti ügyleteket megfelelően dokumentálni kell, és külön belső jóváhagyási és ellenőrzési (audit) eljárások tárgyát kell képezniük;
 - c) a belső ügyletet piaci feltételek mellett bonyolítják le;
 - d) a belső fedezeti ügylet által képzett piaci kockázat nagyobb részét a kereskedési könyvben dinamikus módon kezelik az engedélyezett korlátok között; és
 - e) a belső ügyleteket gondosan nyomon kell követni.A nyomonkövetést megfelelő folyamatokkal kell biztosítani.
2. Az 1. pontban említett elbánást a belső fedezeti ügylet nem kereskedési könyvi oldalára alkalmazandó tőkekövetelmények sérelme nélkül kell alkalmazni.
3. A fentiekől eltérően, ha az intézmény a kereskedési könyvben nyilvántartott hitelderivatíva felhasználásával a kereskedési könyvben nem szereplő hitelkockázati kitétséget fedez (belső fedezés használata mellett), a tőkekövetelmény számításának szempontjából a kereskedési könyvön kívüli kockázat nem tekinthető fedezettnek, hacsak az intézmény a kereskedési könyvben nem szereplő kockázat tekintetében elismert fedezeti védelmet nyújtó harmadik féltől a 2006/.../EK irányelv VIII. melléklete 2. része 19. pontja előírásainak megfelelő hitelderivatívát nem vásárol. Amennyiben ilyen harmadik fél által nyújtott védelem megvásárlásra került, és a tőkekövetelmény számításának céljából elismerik a kereskedési könyvön kívüli kockázat fedezeteként, sem a belső, sem a külső hitelderivatíva-fedezetet nem lehet a kereskedési könyvbe belevenni a tőkekövetelmény számításának céljából.

2005. szeptember 28., szerda

D. rész – A kereskedési könyv tartalma

1. Az intézményeknek a 11. cikkben meghatározott feltételeknek megfelelő, az intézmény kockázatkezelési képességét és gyakorlatát figyelembe vevő, egyértelműen meghatározott szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkezniük a kereskedési könyvbe a tőkekövetelmény számítása céljából bevezetendő kitétségek meghatározása céljából. A szabályzatok és eljárások betartását teljes körűen dokumentálni kell, és rendszeres belső ellenőrzésnek kell alávetni.
2. Az intézményeknek egyértelműen meghatározott szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkezniük a kereskedési könyv általános használatának tekintetében. Ezek a szabályzatok és eljárások legalább az alábbiakat kell, hogy tartalmazzák:
 - a) az intézmény által kereskedésnek, és a tőkekövetelmény szempontjából a kereskedési könyv részének tekintett tevékenységet;
 - b) a kitétség likvid, kétirányú keresletre vetített piaci értékelésének (marked-to-market) mértékét;
 - c) a modell alapján értékelt (marked-to-model) kitétségeknek a mértékét, amelyen belül az intézmény képes:
 - i. a kitétség összes lényegi kockázatát azonosítani;
 - ii. a kitétség összes lényegi kockázatát fedezni olyan pénzügyi eszközökkel, amelyekre aktív, likvid, kétirányú kereslet áll fenn; és
 - iii. a modellben használt kulcsfontosságú feltételezések és paraméterek tekintetében megbízható becsléseket tenni;
 - d) a külsőleg igazolható kitétség következetes értékelésére való képesség és kötelezettség mértékét;
 - e) a jogi megszorítások és egyéb működési követelmények az intézmény rövid távú likvidációs vagy kitétség-fedezési képességére gyakorolt korlátozó hatásának mértékét;
 - f) az intézmény kereskedési tevékenysége során felmerülő kitétségek aktív kockázatkezelésére való képesség és kötelezettség mértékét; és
 - g) a kockázat vagy a kitétségek a nem kereskedési könyv és a kereskedési könyv közötti mozgására való lehetőség mértékét, és ennek feltételeit.
3. Az illetékes hatóságok engedélyezhetik, hogy az intézmények a kereskedési könyvben a 2006/.../EK irányelv 57. cikke l), m) és n) pontjában meghatározottak szerinti részesedésnek minősülő pozíciókat tulajdonjogot vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírként kezelje, amennyiben az intézmény igazolja, hogy ezeket a pozíciókat illetően aktív piacvezető szerepet játszik. Ebben az esetben az intézménynek a saját tulajdonú kereskedésre bocsátható eszközök tekintetében megfelelő rendszerrel és ellenőrzési mechanizmussal kell rendelkeznie.
4. Az intézmény által nem a kereskedési könyvben nyilvántartott repó típusú határidős kereskedéshez kapcsolódó ügyleteket tőkemegfelelés céljából be lehet venni a kereskedési könyvbe, de csak akkor, ha minden ilyen repó-típusú ügylet bevételre kerül. Ennek alkalmazásában a kereskedéshez kapcsolódó repó-típusú ügylet az az ügylet, amely megfelel a 11. cikk (2) bekezdésében és a VII. melléklet A. részében meghatározott követelményeknek, és amelynek mindkét pozícióoldala a kereskedési könyvben nyilvántartott készpénz vagy értékpapír formájában rendelkezésre áll. Minden repó típusú ügyletre kereskedési könyvön kívüli partnerhitelkockázati költséget kell számolni, függetlenül attól, hogy hol vannak nyilvántartva.